

Lauttasaaren ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA

HELSINGIN KAUPUNKI
RAKENNUSVIRASTO
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

KUVAILULEHTI

Tekijä(t) Sito Oy	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Projektinjohtaja Pirjo Tujula	
Nimeke Lauttasaaren esteettömyyssuunnitelma	Mistä julkaisua saa (henkilö ja huone) Helsingin kaupungin rakennusvirasto Sirpa Linnola
Sarjan nimeke	
Sarjanumero	Julkaisuaika
Sivuja	Liitteitä 1
ISBN	ISSN
Kieli koko teos Suomi	
Tiivistelmä Lauttasaaren esteettömyyssuunnitelman tavoitteena on ohjata ja koordinoida rakennusviraston esteettömyyteen tähtäviä käytännön toimenpiteitä alueella. Alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatiminen perustuu kaupungin hallituksen hyväksymään kaupungin esteettömyysstrategiaan ja esteettömyyssuunnitelmaan, jolla ohjataan esteettömyyden toteutusta koko kaupungin tasolla. Alueellinen esteettömyyssuunnitelma on lähtötietona laadittaessa Lauttasaaren aluesuunnitelmaa, jossa määritellään tarvittavat toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu. Aiemmin syntynyt SuRaKu-ohjeisto on luonut pohjan kaupungin esteettömyyden toteutustyölle. Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tarkoituksena on toteutustyön priorisointi ja kohdentaminen niin, että se edistää mahdollisimman tehokkaasti esteettömyyttä ko. alueella ja auttaa hallintokuntia niiden omassa esteettömyystyössä. Esteettömyyssuunnitelmassa on esitetty tarvepohjaisen priorisoinnin mukaan alueet ja reitit, joilla noudatetaan esteettömyyden erikoistason vaatimuksia sekä hyvää perustasoa edellyttävät reitit, joilla on tärkeä turvata esteetön kulku kaikille käyttäjäryhmille. Kaikkia alueen katuja ja puistoja ei voi saada täysin esteettömiksi, mutta perustason esteettömyysvaatimukset koskevat yleisesti kaikkia alueita. Rinnan tämän suunnitelman kanssa rakennusvirasto on kartoittanut alueen esteet, jotka on viety kaupungin paikkatietokantaan. Esteettömyyssuunnitelman laatimisen yhteydessä on oltu yhteydessä Helsingin vanhus- ja vammaisneuvostoihin. Alueella tehtiin asukkaiden ja kaupungin virkamiesten yhteinen kävelykierros 23.5.2006, jolloin arvioitiin alueen keskeisimpien osien esteettömyyttä.	
Avainsanat Liikkumis- ja toimimisesteettömyys, esteettömyys, esteetön ympäristö Esteettömyyssuunnitelma, alueellinen esteettömyyssuunnitelma, toteutussuunnitelma ja toteutusohjelma Helsinki kaikille, Lauttasaari	
UDK	

ESIPUHE

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 määriteltiin Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus on hyväksynyt esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinoitiosan ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille –projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulkoalueille
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toiminta-tavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjaiset ja rakentamistaloudelliset priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat

Vuosien 2005 ja 2006 aikana on laadittu esteettömyyssuunnitelmat seitsemälle alueelle: Keskusta, Eteläiset kaupunginosat, Haaga, Kannelmäki-Kaarela, Lauttasaari, Malmi ja Vuosaari. Näillä alueilla keskustaa lukuun ottamatta on käynnistynyt samanaikaisesti myös rakennusviraston omana työnä aluesuunnitelman laatiminen katu- ja viheralueille. Tavoitteena on liittää alueellinen esteettömyyssuunnitelma osaksi aluesuunnitelmaa, jossa aikataulutetaan tulevat kehittämistoimenpiteet.

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa on kunkin alueen osalta täsmennetty esteettömyyden erikoistasoa edellyttävien kohteiden sijoittuminen, määritelty esteettömyyden erikoistasoa vaativat alueet ja reitit, kartoitettu esteettömyyden kannalta tärkeimmät reitit sekä määritelty niille kehittämistoimenpiteet ja ylläpidon toimenpiteet sekä toimenpiteiden kiireellisyys. Esteettömyyttä on käsitelty Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Esteettömyyssuunnitelman laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Rakennusvirasto

Jussi Luomanen, Toni Haapakoski, Pirjo Tujula, Sirpa Linnola

Kaupunkisuunnitteluvirasto: Anja Niera, Jouni Korhonen

Kaupungin hallintokeskus: Erkki Holappa

Liikennelaitos: Mervi Vatanen

Sosiaalivirasto: Sirpa Mänttari

Terveyskeskus: Pirjo Sipiläinen

Sito Oy: Jari Mäkyänen, Ulla-Kirsti Junttila, Elina Ilkkanen

Rakennusviraston kartoituksista vastasivat Anni Juutilainen ja Anna Ruskovaara.

Sidosryhmille järjestettiin alueella kävelykiertä, jossa he toivat esiin omia näkökulmiaan ja tarpeitaan. Esteettömyyssuunnitelmaa tullaan esittelemään kaupunkilaisille aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestettävässä asukastilaisuudessa.

Esteettömyyssuunnitelman rakenne

Työn lähtökohdat ja tavoitteet esitellään raportin osassa 1 ja nykytilanteen esteettömyys osassa 2. Parantamistoimenpiteet esitellään raportin osassa 3, paitsi Lahnalahdenpuiston leikkipuiston ja Pajalahdenpuiston leikkipaikan toimenpiteet, jotka esitellään nykytilanteen kuvauksen yhteydessä osassa 2. Ehdotettujen parantamistoimenpiteiden kartta on sivulla 24. Ongelmakohtia on esitelty sekä osassa 2 että osassa 3 valokuvilla, joiden kuvateksteissä viitataan kyseiseen toimenpidekarttaan ja kerrotaan toimenpiteiden toteuttajatahot, jos ne kuuluvat jollekin muulle taholle tai virastolle kuin Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osastolle.

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	2
1 LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	4
1.1 Lähtökohdat	4
1.2 Tavoitteet.....	4
1.3 Työskentely	5
2 NYKYTILANTEEN ESTEETTÖMYYS	6
2.1 Kartoitettavan alueen rajausta	6
2.2 Erikoistason alueiden ja muiden kartoitettavien alueiden määrittely	10
2.3 Sidosryhmien kävelykierto	10
2.4 Kaupungin estekartoitus	11
2.5 Lauttasaarentien alue	12
2.6 Vanhustentalon ympäristö	15
2.7 Lahnalahden puisto.....	17
2.8 Kirkon alue	20
2.9 Heikkilänaukio ja Pajalahden puisto	21
3 ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA	26
3.1 Kehittämissperiaatteet ja toimenpiteiden priorisointi	26
3.2 Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet	27
3.3 Helsingin energian toimenpiteet.....	27
3.4 Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston toimenpiteet.....	29
3.5 Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet	29
3.6 Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet, jotka edellyttävät suunnittelua ja rakentamista	29
3.7 Ylläpidon toimenpiteet.....	31
3.8 Ylläpidon kehittäminen	33
4 JATKOTOIMENPITEET	35
5 KUSTANNUSARVIO	35

1 LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Lähtökohdat

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 määriteltiin Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus on hyväksynyt esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinoitiosan ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille –projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulko-alueille
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toiminta-tavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjaiset ja rakentamistaloudelliset priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat

Vuosien 2005 ja 2006 aikana on laadittu esteettömyyssuunnitelmat seitsemälle alueelle: keskusta, eteläiset kaupunginosat, Haaga, Kannelmäki-Kaarela, Lauttasaari, Malmi ja Vuosaari. Näillä alueilla keskustaa lukuun ottamatta on käynnistynyt samanaikaisesti myös rakennusviraston omana työnä aluesuunnitelman laatiminen katu- ja viheralueille. Tavoitteena on liittää alueellinen esteettömyyssuunnitelma osaksi aluesuunnitelmaa, jossa aikataulutetaan tulevat kehittämistoimenpiteet.

Lauttasaaren alueella asuu paljon vanhusväestöä vertailtaessa Helsingin eri alueita keskenään. Vanhusväestö on kuitenkin varsin tasaisesti sijoittunut koko Lauttasaaren alueelle ja karttatarkasteluissa erottuukin ainoastaan Vanhustentalo Pohjoiskaari 1-3:ssa ja senioritalo Pohjoiskaari 9:ssä. Myös palvelut ovat sijoittuneet hajalleen Lauttasaaren alueella. Terveysasema on Lauttasaarentien välittömässä läheisyydessä ja kaupalliset päivittäispalvelut keskittyvät voimakkaimmin Lauttasaaren ostoskeskuksen ympäristöön ja Lauttasaarentielle sekä Heikkilänaukion tuntumaan. Näiden perusteiden mukaisesti tarkastelut ja merkittävimmät esteettömyyden kehittämistoimenpiteet painottuvat näiden palveluiden lähialueille.

Alueellisia esteettömyyssuunnitelmia laadittaessa esteettömyyttä käsitellään Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. Keskeisiä lähtökohtia ovat esteettömyyden jako kahteen laatutasoon (erikoistaso ja perustaso) ja esteisyyttä kokevien käyttäjäryhmien ja toimenpidetarpeen tunnistaminen. Esitettyjen toimenpiteiden kiireellisyysjärjestyksen perustelemineen tehdään edellä mainittujen lähtökohtien perusteella.

1.2 Tavoitteet

Kaupunginosa on mielekkään kokoinen alue esteettömyyden kehittämisen tarkastelulle ja toimenpiteiden toteuttamiselle. Lähtökohtana on, että esteettömyyttä kehitetään kokonaisina reitteinä ja alueina, jolloin aidosti esteetön omatoiminen eläminen ja liikkuminen alueella tulee mahdolliseksi.

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tavoitteet ovat:

- määrittellä parannus- ja kehittämistoimenpiteet sekä ylläpidon toimenpiteet
- määrittellä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys
- määrittellä esteettömyyden erikoistason alueet ja reitit
- kartoittaa alueen esteet katu- ja viheralueilla
- selvittää esteettömän toimimisen kannalta keskeisten palvelujen ja toimipaikkojen sijoittuminen alueella
- selvittää vanhusväestön sijoittuminen alueelle

Työn aikana selvitettiin alueella tapahtuva muu rakentaminen ja suunnitelmat sekä liikenteeseen tai viheralueisiin liittyvät kehittämishankkeet ja suunnitelmat. Nämä otettiin keskeisiksi lähtökohdaksi toimenpiteiden määrittelyssä, sillä esteettömyyden parantaminen on edullista muista tarpeista lähtevien hankkeiden yhteydessä. Esteettömyyden parantamistarpeesta lähtevät toimenpiteet määräytyivät alueen luonteen ja esteiden mukaisesti.

Tavoitteena on, että myös muut kaupungin hallintokunnat käynnistäisivät omien toimipisteidensä esteettömyysarvioinnit ja kehittämissuunnitelmat samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Myös yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulisi kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Vasta tällöin luotaisiin kokonaan esteettömiä alueita ja kaupunginosia.

1.3 Työskentely

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat rakennusvirastosta aluesuunnittelijat ja Helsinki kaikille –projektin edustajat, kaupunkisuunnitteluvirastosta asemakaavoittaja ja liikennesuunnittelija sekä edustajat kiinteistöviraston tilakeskuksesta, rakennusvalvontavirastosta, Kaupungin hallintokeskuksesta, liikennelaitoksesta, sosiaalivirastosta, terveyskeskuksesta sekä konsultin edustajat.

Ohjausryhmä kokoontui työn aikana kolme kertaa:

- 19.4. (Kaikkien alueellisten esteettömyyssuunnitelmien aloituskokous)
- 7.6. (Kävelykierros ja esteettömyyden nykytilanne)
- 11.9. (Lauttasaaren alueen toimenpide-ehdotukset ja raporttiluonnos)

Lisäksi Helsinki kaikille -projektin ja konsultin edustajat ovat pitäneet pienimuotoisia projektialavereita tarpeen mukaan työn aikana.

Lauttasaaren alueella järjestettiin 23.5.2006 sidosryhmille kävelykierros, jossa he toivat esiin omia näkökulmiaan ja tarpeitaan.

Esteettömyyssuunnitelmaa tullaan esittelemään kaupunkilaisille aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestettävässä asukastilaisuudessa.

2 NYKYTILANTEEN ESTEETTÖMYYS

2.1 Kartoitettavan alueen rajaus

Työn ensimmäisenä vaiheena tarkistettiin esteettömyyden erikoistason vaativien toimipaikkojen sijoittuminen. Lähtökohtana oli Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelman ajalle 2005-2010 yhteydessä laadittu tietokanta esteettömyyden kannalta tärkeitä toimipaikoista. Erityisen tärkeitä, erikoistason esteettömyyttä ympäristöltään vaativia toimipaikkoja ovat vanhusten palvelut, sosiaali- ja terveystalvet, kuntoutuslaitokset ja asemat. Lisäksi tarkasteltiin muiden esteettömyyden näkökulmasta tärkeiden palveluiden sijoittumista alueelle. Tällaisia ovat päiväkodit, koulut ja oppilaitokset, kirjastot, museot, kokoontumistilat ja seurakuntien toimipaikat.

Nykytilanteen arvioinnissa tukeuduttiin lähtökohtaisesti olemassa oleviin paikkatietoaineistoihin: sosiaaliviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston tarkennetut aineistot, Helsingin yleiskaavan aineistot sekä SeutuCD. SeutuCD on YTV:n tuottama cd-levy, jolle on koottu pääkaupunkiseudun kuntien keskeiset väestöön ja maankäyttöön liittyvät paikkatiedot yhtenäisessä muodossa. SeutuCD:n 2003 tiedot ovat vuoden 2002 lopulta.

Työssä käytettiin ensisijaisesti Helsingin kaupungin omia numeeristettuja tietoja. Paikkatietomuodossa saatiin tiedot vanhusten palveluista, päiväkodeista sekä kunnallisista sosiaali- ja terveystalvetuista. Helsingin kaupungin tietoja täydennettiin SeutuCD:n yritys- ja toimipaikkarekisteristä, jossa tiedot valittiin toimialaluokituksen perusteella. SeutuCD:ltä on saatu tiedot mm. yksityisten lääkäriasemien ja kulttuurilaitosten, kirkkojen ym. seurakuntatilojen, museoiden, liikuntapaikkojen yms. sijoituksesta.

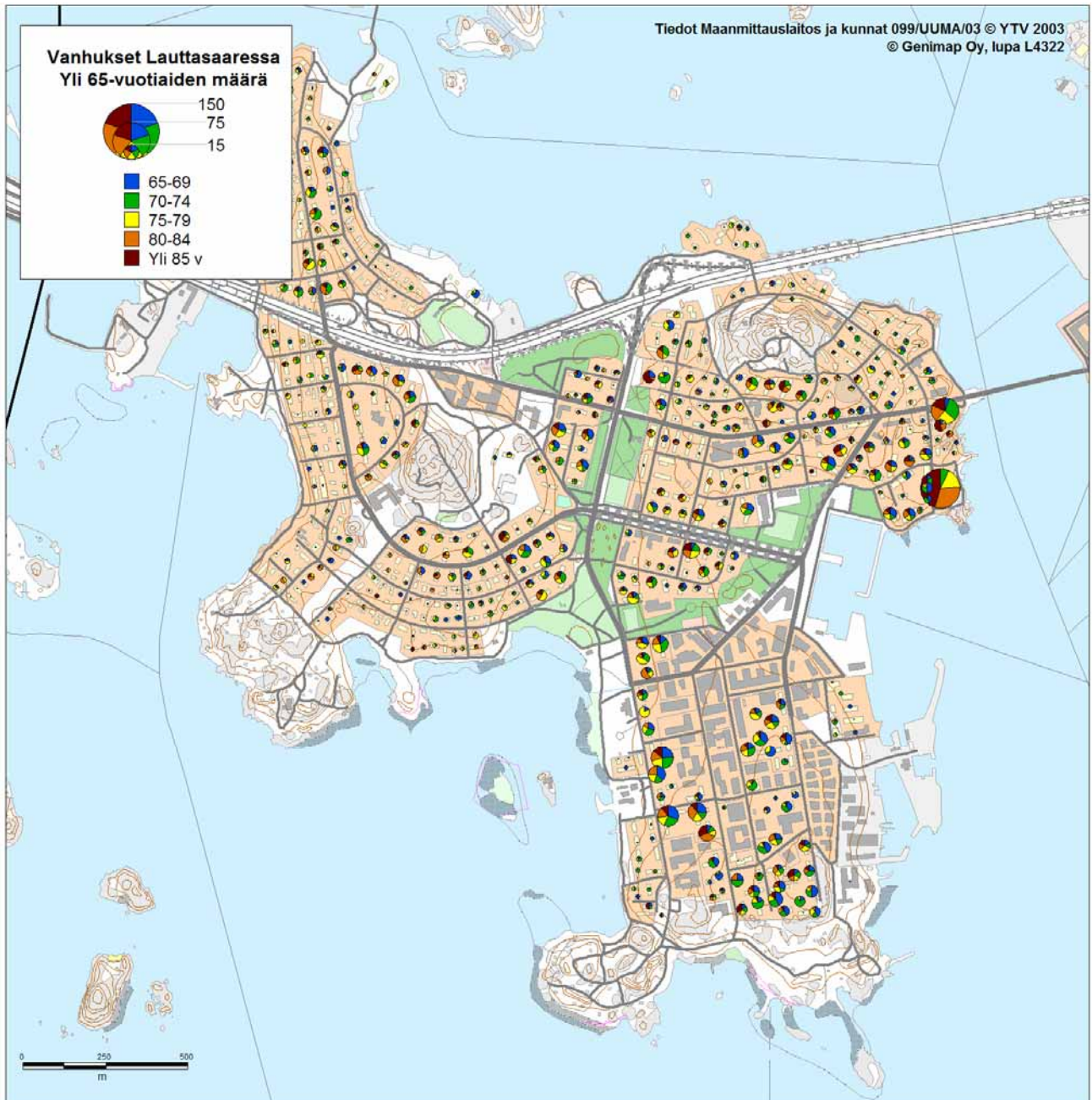
Tietoa tarkistettiin jonkin verran harkinnanvaraisesti. Esimerkiksi yksityisten lääkäriasemien kohdalla pienimmät kohteet on karsittu ilmoitetun henkilökuntamäärän perusteella, jolloin toiminimiyrittäjät saatiin poistettua. Yksityisissä lääkäripalveluissa eivät ole mukana hammaslääkärit.

Kuva 1. Lauttasaari on suosittu, merellinen asuinalue.

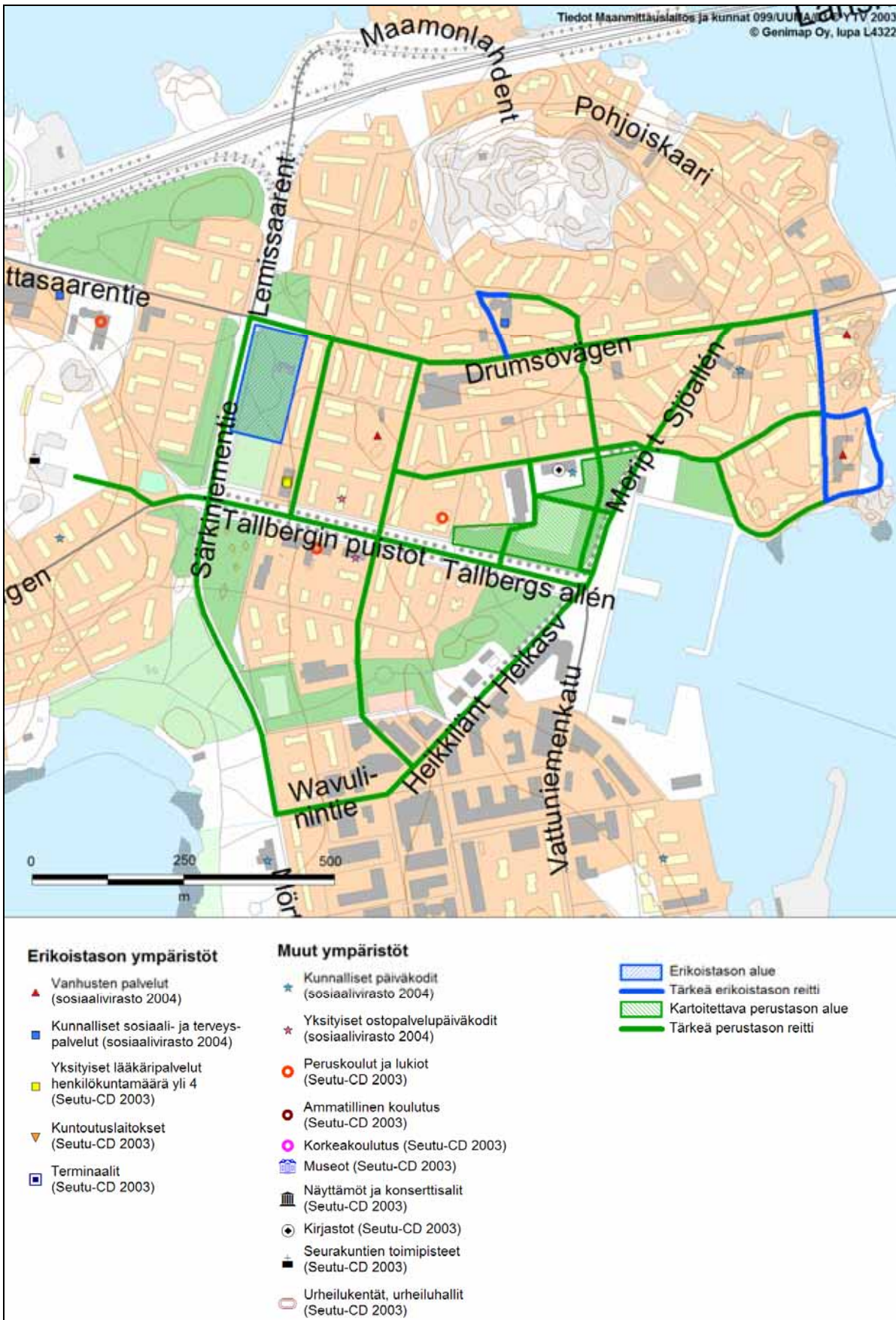

Kuva 2. Esteettömyyden kannalta keskeiset toimipaikat Lauttasaarella.

Kuva 3. Vanhusten sijoittuminen Lauttasaaren alueella. Pohjoiskaarella erottuvat Vanhustentalo ja senioritalo Pohjoiskaari 9:ssä.

Vanhusten sijoittuminen koko suunnittelualueella tarkasteltiin käyttämällä tietokantana SeutuCD:n tietoja vuoden 2002 lopulta. Vaikka tieto onkin muutaman vuoden vanhaa, riittää sen tarkkuus tämän suunnitelman tarkasteluihin. Merkittävänä iäkkäiden ihmisten asuinpaikkoina erottuvat Vanhustentalo Pohjoiskaari 1-3:ssa sekä senioritalo ja ryhmäkoti Pohjoiskaari 9:ssä. Muutoin iäkkäitä ihmisiä asuu kaikissa osissa Lauttasaarta, eikä heidän sijoittumisensa anna erityisiä perusteita alueen joidenkin osien korostamiseen esteettömyyden parannustoimenpiteiden priorisoinnissa.

Kuva 4. Kartoitetut erikois- ja perustason puistoalueet sekä erikoistason ja tärkeät perustason reitit Lauttasaaren alueella. Näistä reiteistä ja alueista tulee esteettömiä, kun toimenpidekartalla esitetyt toimenpiteet toteutetaan.

Helsingin kaupunki on edelleen kehittänyt Suraku-projektissa kehitettyä kartoitusvälinettä. Kesän 2006 aikana rakennusviraston kartoittajat kartoittivat tärkeiksi katsotut alueet ja reitit Lauttasaaresa. Esteisiin liittyvät tiedot tallennettiin kaupungin estetietokantaan.

2.5 Lauttasaarentien alue

Lauttasaarentien päällysteet ovat pääasiallisesti hyväkuntoisia. Selvästi huonokuntoinen päällystetäyttö on ostoskeskuksen kohdalla Lauttasaarentien pohjoispuolen jalkakäytävällä. Useat suojaiteilykset ovat keskisaarekkeellisia, mikä helpottaa kadun ylittämistä. Kevyelle liikenteelle varattu katualue on vain joissakin kohdin mahdollistanut erillisen pyörätien. Jalankulkijat ja pyöräilijät tuntevatkin usein häiriintyvän toisistaan ahtailla väylillä. Myös useiden bussipysäkkien kohdalla pyöräilijät joutuvat ajamaan katoksen etupuolelta.

Suojateiden reunakivet ovat pääsääntöisesti luiskattuja, mutta alueella on myös korkeita reunakiviä. Keskisaarekkeissa ei ole reunakiviä, mikä vaikeuttaa heikkonäköisen ja sokean ajoradan reunan tunnistamista. Suojatiemaalauksissa on sekä erittäin hyvä- että huonokuntoisia. Alueen itäosassa oli tarkastelukesänä tuoreesti päällystetty ajoradan osuus, jolla suojaitemaalaukset olivat uusia, mutta pyöräteiden kohdilla maalaukset olivat kuluneet lähes kokonaan pois. Erityisesti Kläärantien liittymän suojaiteissa on useita heikkouksia näkövammaisen käyttäjän kannalta. Pyörätien kohdan puuttuvat maalaukset, Kläärantien ylittävän suojaitemaalauksen vinous ylityssuuntaan nähden (vaikeuttaa opaskoiran suunnan ottamista) ja puuttuvat reunakivet, joiden avulla heikkonäköinen tai sokea tunnistaa ajoradan reunan.

Terveysaseman pohjoispuolen sisäänkäynti on Taivaanvuohentieltä, jolla on jalkakäytävä vain kadun pohjoisreunalla. Terveysaseman sisäänkäynnin kohdalla ei ole suojaite, jota pitkin pääsisi jalkakäytävälle. Suojaitemaalaukset myös auttaisi heikkonäköistä löytämään sisäänkäynnin.

Kuva 8. Kläärantien liittymän kohdalla suojaitemaalaukset ovat vinossa jalankulkijan kulkusuuntaan nähden, mikä vaikeuttaa opaskoiran ylityssuunnan tunnistamista. Pyörätien ja jalankulun erottavaa noppakiviraitaa tulee jatkaa myös suojaite kohdalla, jolloin sitä voi käyttää valkoisella kepillä suunnan säilyttämiseen. Kiviraita tulee kuitenkin katkaista selvästi reunakivellä ajoradan reunassa. Toimenpidekartan kohta 7.

Kuvat 9 ja 10. Jalkakäytävä on eri puolella katua kuin terveysaseman pohjoinen sisäänkäynti. Etelän puolen sisäänkäyntialueella tulee lisätä luiskaan toinen käsijohde 70 cm:n korkeudelle ja vaihtaa penkit selkä- ja käsinojallisiksi. Ajoneuvoliikenteen alueen pinnoitteen vaihtaminen mustaksi auttaisi heikkonäköistä. Suojatien kohdan reunatuki tulee vaihtaa esteettömästi luiskatuksi. Reunatuenn malli on esitetty Esteettömän ympäristön ohjekortissa 1, www.hel.fi/helsinkikaikille, Esteettömän rakentamisen ohjeet (SuRaKu). Toimenpidekartan kohdat 5 ja 6.

Kuva 11. Ahtaat kevyen liikenteen alueet aiheuttavat häiriöitä jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kesken.

Kuva 12. Liike- ja asuintalossa osoitteessa Lauttasaarentie 5 on mm. vanhustentalon asukkaiden paljon käyttämä lähikauppa. Kiinteistöjen sisäänkäyntien portaita on kuitenkin erittäin vaikea poistaa, koska kadun tasausta ei voi nostaa tarvittavaa määrää.

Kuva 13. Lauttasaarentie 1:n tontin ja jalkakäytävän välissä on puistokäytävä, joka on tasaukseltaan alempana. Tasauksen nostolla voitaisiin poistaa kompastumisvaaran aiheuttava kynnyks. Toimenpidekartan kohta 15.

Lauttasaarentie 11:n kohdalla on kadun reunaan istutettu orapihlaja-aita. Aidan piikikkäät oksat kasvavat jalkakäytävän puolelle ja aiheuttavat heikkonäköiselle tai sokealle vaaran.

2.6 Vanhustentalon ympäristö

Vanhustentalo Pohjoiskaari 1-3:ssa ja senioritalo Pohjoiskaari 9:ssä muodostavat Lauttasaaren suurimman vanhusten keskittymän. Pohjoiskaaren alkupää on heidän paljon käyttämänsä kulkuyhteys. Vanhustentalon ja Merikaaren palvelutalon välinen jalkakäytävän päällyste on pitkältä matkalta hyvin epätasainen. Erillisen kompastumisvaaran aiheuttavan epätasaisen kohdan tekee myös Merikaaren palvelutalon sisäänkäynnin alueelta kaadetun puun kanto.

Vanhustentalon asukkaiden tärkein päivittäinen virkistysalue on taloa meren rannassa kiertävä puistoyhteys. Pääosin asfaltoidun yhteyden päällyste on kuitenkin useista kohdin hyvin huonokuntoinen. Levähdyspaikat reitin varrella ovat vaatimattomia ja osa penkeistä huonokuntoisia.

Lanakuja jatkuu Pohjoiskaaren eteläpäästä länteen meren rantaa seuraten kohti Lohiapajanlahden venesatamaa. Reitin varrella on useampia viehättäviä penkkiryhmiä. Reitin varrelle sijoittuvan vanhan laiturin kohdalla on syvä painanne väylän reuna-alueella. Näkövammaiselle tällainen tasoero aiheuttaa erittäin vaarallisen paikan.

Kuva 14. Merikaaren palvelutalon osoitteessa Pohjoiskaari 9 edustalta kaadetun puun kanto aiheuttaa kompastumisvaaran. Toimenpidekartan kohta 16.

Kuva 15. Rantaraitti on tärkeä virkistytymispaikka Vanhustentalon, senioritalon ja Merikaaren ryhmäkodin asukkaille. Sekä päällysteet että penkit vaativat parantamista. Toimenpidekartan kohta 17.

2.7 Lahnalahden puisto

Helsinki kaikille –projekti on asettanut tavoitteeksi, että jokaiselta alueelta valitaan yksi leikkipuisto, jota kehitetään esteettömäksi, kaikille soveltuvaksi leikkipuistoksi. Leikkipuiston sijainnin tulee olla keskeinen ja sen tulee sijaita kaupunkirakenteessa niin, että sinne on esteettömät yhteydet, myös joukkoliikenteellä. Nykyisten leikkipuistopalvelujen ja rakennusten sekä leikkitoimintojen järjestelyjen tulee olla lähtökohtaisesti esteetöntä käyttöä palvelevia. Lauttasaassa parhaat lähtökohdat esteettömän leikkipuiston kehittämiseksi tarjoaa Lahnalahden puiston leikkipuisto.

Kuva 16. Leikkivälinealueen kokonaan kiertävä reunus estää pyörätuolia käyttävien pääsyn leikkivälineiden luokse.

Rakennusviraston kartoittajat kartoittivat kesän 2006 aikana Lahnalahden leikkipuiston. Seuraavassa puiston esteettömyysanalyysi. Plus-merkki kartoituskommentin lopussa tarkoittaa, että ratkaisu täyttää kyseiseltä osin esteettömyyden vaatimuksen. Miinus-merkki tarkoittaa, että vaatimus ei täyty.

Opasteet

- Lauttasaarentien puoleinen opaste on liian korkealla, opasteen teksti on kulunut eikä se erotu taustasta. (-)
- Opasteessa ei ole leikkipuistosta karttaa, josta ilmenisivät ilmansuunnat ja leikkivälineiden sijainti. (-)
- Opasteessa ei ole tuntoon perustuvaa karttaa tai tekstejä näkövammaisille. (-)
- Leikkivälineitä ei ole merkitty kuvasymboleilla, nimikilvillä tai pistekirjoituksella. (-)

Toimenpide-ehdotukset

- Kuvasymbolien, nimikilpien ja pistekirjoituksen lisääminen leikkivälineisiin
- Opasteen laskeminen silmäkorkeudelle (1400-1600 mm)

- Kartan ja tunnusteltavien tekstien lisääminen (tunnusteltava kartta tulosuunnassa, ei pohjois-etelä).
- Opasteen kirjasinkoko vähintään 25-40 mm. Jos opasteen joutuu lukemaan 1-3 m:n päästä, niin kirjasinkoon tulee olla vähintään 70-100 mm. Tekstin ja pohjan välille tulee riittävä kontrasti.

Sisäänkäynti

- Gyldenintienpuoleinen sisäänkäynti on aitauksen vuoksi selkeä. (+)
- Sisäänkäynnin läheisyydessä ei ole liikkumisesteisen pysäköintipaikkaa. (-)
- Sisäänkäynti ei ole katettu. (-)
- Pyörätelineet eivät ole helposti löydettävissä. (-)
- Sisäänkäynti Lauttasaarentien puolelta ei ole selkeä. (-)
- Rakennuksen sisäänkäynnissä oviaukon leveys on liian kapea pyörätuolille (810 mm). (-)
- Puiston toiminnasta ja tapahtumista kertovan tiedotteen teksti on liian pienellä kirjasinkoolla ja ilmoitus on ovessa lasin takana, jolloin heijastus saattaa vaikeuttaa lukemista. (-)

Toimenpide-ehdotukset

- Liikkumisesteisen saattopaikan rakentaminen.
- Sisäänkäynnin kattaminen.
- Pyöräparkin merkitseminen selkeästi kontrastimateriaalilla.

Piha-alue

- Laatoitukseen on tehty erivärisillä laatoilla raitoja, jotka voisivat toimia opastavina raitoina, jos värikontrasti olisi voimakkaampi.

Aitaus

- Pienten lasten leikkialue on aidattu kokonaan. Leikkipuisto on yleisesti rajattu aidoilla. (+)
- Aitaa pitkin ei pysty kiipeämään helposti. (+)
- Aidan ja maanpinnan väliin ei jää aukkoja. (+)
- Pienten lasten leikkialueen portin vapaan kulkuaukon leveys on hyvä (900mm). (+)
- Portin salpa on helposti aukaistava. (+)
- Lukitusmekanismi on liian korkealla (115 mm), eikä lyhytkasvuinen tai pyörätuolia käyttävä aikuinen voi käyttää sitä helposti. (-)

Kalusteet

- Kalusteiden luo pääsee pyörätuolilla. (+)
- Itse leikkialueella on vain yksi penkki, puiston puolella on neljän penkin ryhmä. Roskakori puuttuu. (-)
- Penkeistä puuttuu käsituet. (-)
- Leikkialueen penkki on liian matala jäykkäpolviselle (460 mm). (-)
- Kalustevyöhyke ei eroa kulkupinnan materiaalista. (-)
- Pienten lasten leikkialueella on "puulaatikoita", jotka tarkoitettu istumiseen. Niiden väritys on huono ja ne ovat liian korkeita lapsille (450 mm). (-)

Toimenpide-ehdotukset

- Kalustevyöhykkeen erotetaan kontrastimateriaalilla kulkupinnasta.
- Penkkeihin lisätään käsituet.

Leikkivälineet

- Leikkivälineet ovat omilla alueillaan ja ne erottuvat muista toiminnoista. (+)
- Leikkivälineissä ei ole häikäiseviä materiaaleja. (+)
- Leikkialueen reunat ovat puuta, mutta ne eivät erotu kontrastivärisinä ympäristöstään. (-)
- Korkeiden reunojen takia alueelle ei ole pääsyä esim. pyörätuolilla tai lastenvaunujen kanssa. (-)
- Pehmeä turvahiekka estää pääsyn leikkivälineiden luo pyörätuolilla. (-)
- Leikkivälineissä ei ole käytetty kontrastivärejä. (-)
- Pienten lasten aidatulla alueella hiekkalaatikoille ei pääse pyörätuolilla/lastenvaunuilla. (-)

Liukumäet

- Ison liukumäen leveys on 1000 mm. Sitä voi laskea saattajan kanssa. Hiekalle ei ole korkeaa pudotusta. (+)
- Liukumäen/hiekkalaatikon ympärillä on reunat, jolloin pyörätuolia käyttävä aikuinen ei pääse liukumäen juureen vaan joutuu jäämään melko kauas. Kaide on vain toisella puolella portaissa liukumäkeen. Toisissa portaissa ei ole ollenkaan kaidetta. (-)
- Liukumäen ja hiekkaleikki-alueen välinen puureuna ei erotu, koska se on hiekan peitossa. (-)
- Liukumäkialueen korkeat reunat mahdollistavat siirtymisen pois lasten pyörätuolista (korkeus 400 mm). Liukumäestä ei ole korkeaa pudotusta hiekalle. (+)
- Liukumäkialueelle, jossa on korkeat puiset reunat (340 mm), ei pääse pyörätuolilla eikä esim. lastenvaunujen kanssa. (-)
- Leikkivälineen puna-vihreä väritys on huono punavihersokeuden kannalta, eikä tummuuskontrasti ole riittävä. (-)
- Maalaukset ovat kuluneet. (-)
- Pienten lasten aidatulla alueella liukumäessä ei ole korkeaa pudotusta. Se on kapea ja sopii lapsille. (+)
- Liukumäkien alaosista ei lähde merkittävä reittiä takaisin portaisiin. (-)
- Portaista puuttuu kaide/käsihohde. (-)
- Puueläinten maali on kulunut. (-)

Keinut

- Puistossa on kaksi pienten lasten keinua ja kaksi tavallista sekä kolme keinueläintä.
- Keinut on sijoitettu leikkipaikan reunaan. (+)
- Keinujen sijaintipaikkaa ei osoitettu päällysteen muuttumisella. (-)
- Keinueläimissä ei ole selkänojaa. (-)

Hiekkalaatikat

- Katoksella suojattu hiekkalaatikko puuttuu. (-)
- Hiekkalaatikossa ei ole korotettua sivua tai hiekkalaatikkopöytää pyörätuolilla liikkuvaa lasta varten. (Korotetun hiekkalaatikon alla tulee olla vapaata jalkatilaa vähintään 550 mm.) (-)

- Hiekkalaatikon reunaa ei ole merkitty kontrastivärillä. (-)
- Hiekkalaatikossa ei ole mahalautaa. (Mahalauta mahdollistaa liikuntaesteisen lapsen leikin vatsallaan hiekkalaatikossa.) (-)
- Hiekkalaatikon reunat ovat liian matalat, jotta niille voisi siirtyä lasten pyörätuolista. (-)
- Pienten lasten aidatulla alueella hiekkalaatikon ei pääse pyörätuolilla/lastenvaunuilla. (-)
- Hiekka on levinnyt hiekkalaatikosta ja puinen reuna on peittynyt. (-)

Leikkimökki

- Oviaukko on liian kapea pyörätuolille (leveys alle 850 mm) (-)
- Kynnys on liian korkea (yli 20 mm). (-)

2.8 Kirkon alue

Särkiniementien suunnasta johtaa kaksi jalankulkuyhteyttä kirkolle: viheralueen eteläreunalla luiskayhteys ja pohjoisreunalla porrasyhteys. Esteettömyyden kannalta on perusteltua kehittää ensisijaisesti luiskayhteyttä, joka sopii myös rollaattoria tai pyörätuolia käyttävälle. Luiskan päällyste on paikoin hyvin epätasainen eikä siinä ole käsijohteita. Luiskan itäpäässä raitti yhtyy asuinkiinteistön piha-alueeseen ja esteetön käyttö estyy muun muassa väylälle pysäköityjen autojen vuoksi. Reitillä ei ole valaistusta.

Kuva 17. Kirkolle johtavan puistoväylän alkuosaa käytetään pysäköintiin, eikä se erotu tontin piha-alueesta. Toimenpidekartan kohta 10.

2.9 Heikkilänaukio ja Pajalahden puisto

Kuva 18. Heikkilänaukio on varsin hyvässä kunnossa. Polkupyörien pysäköintipaikan rakentaminen selkeyttäisi alueen toimintoja. Paikka tulee pinnoittaa muusta aukiopinnasta erottuvalla pinnoitteella.

Kuva 19. Pajalahden puiston halki kulkeva tärkeä yhteys katkeaa pysäköintialueen kohdalla. Toimenpidekartan kohta 11.

Heikkilänaukion pinnoitteet ovat hyväkuntoisia ja aukion yleisjärjestely melko selkeä. Pollaririvistö auttaa seuraamaan aukion kadunpuoleista reunaa. Pollarit ovat tukevia ja riittävän korkeita, eivätkä aiheuta vaaratilannetta näkövammaisellekaan törmätessä.

Pajalahden puiston halki pohjois-eteläsuunnassa kulkee tärkeä kevyen liikenteen yhteys Haahkapolulta Heikkilänpolulle. Yhteys kuitenkin katkeaa entisen Arcadan koulun kiinteistön kohdalla, jossa pysäköintialuetta on laajennettu asemakaavan mukaiselle puistoalueelle.

Rakennusviraston kartoittajat kartoittivat kesän 2006 aikana Pajalahden puiston leikkialueen, jonka analyysi seuraavassa. Plus-merkki kartoituskommentin lopussa tarkoittaa, että ratkaisu täyttää kyseiseltä osin esteettömyyden vaatimuksen. Miinus-merkki tarkoittaa, että vaatimus ei täyty.

Yleistä

- Pienten ja isojen leikkialueet on erotettu hyvin ja selkeästi toisistaan (+)
- Leikkivälineiden ympäristössä on käytetty turvahiekka (+)
- Koko leikkialue on pehmeää hiekkaa, joka vaikeuttaa liikkumista esim. lastenvaunujen kanssa (-)
- Ajonestoportteja ei merkitty kontrastilla (-)

Toimenpide-ehdotukset

- Leikkivälineiden välille rakennetaan kulkuväyliä kovemmasta pintamateriaalista, esim. kivituhkasta, joka tiivistetään huolellisesti
- Ajonestoportti merkitään kontrastimateriaalivyöhykkeellä

Kalusteet

- Osa penkeistä on sijoitettu hyvin keinujen läheisyyteen (+)
- Penkkien istuinkorkeus liian matala, n. 400 mm (-)

Toimenpide-ehdotukset

- Penkkejä eri korkeuksille: Aikuisille tarkoitettujen penkkien korkeus on 450 mm, jäykkäpolvisille hyvä korkeus on 500-550 mm. Lapsille tarkoitettujen penkkien korkeus on 300 mm

Kasvillisuus

- Nokkosia aitauksen sisäpuolella (-)
- Puistossa ei varjopaikkoja (-)

Keinut

- Keinut on sijoitettu leikkialueen reunoille (+)
- Myös pikkulapsien keinut (+)
- Keinueläimissä ei selkänöjia (-)
- Keinun sijaintia ei ole osoitettu erilaisella pintamateriaalilla (-)
- Keinujen tolppissa ei käytetty kontrastiväriä (-)

Toimenpide-ehdotukset

- Toiseen keinueläimeen selkänöjia tai uusi leikkiväline makuukeinu
- Keinualueiden merkitseminen esim. turvamatolla tai -laatoilla
- Keinujen tolppien maalaus (esim. keltaisiksi)

Liukumäet (3 kpl)

- Liukumäet ovat liian kapeita (< 1 m) (-)
- Liukumäkien alaosa ei ole riittävän pitkä, laskun vauhti ei ehdi pysähtyä (-)
- Liukumäkien alaosa on liian korkealla maasta (-)
- Liukumäkien lähtötasanteet ovat liian kapeita (-)

Hiekkalaatikot (2 kpl)

- Toisessa hiekkalaatikossa pieni katos (+)
- Hiekkalaatikoiden reuna ei muodosta värikontrastia ympäristön kanssa (-)

Toimenpide-ehdotukset

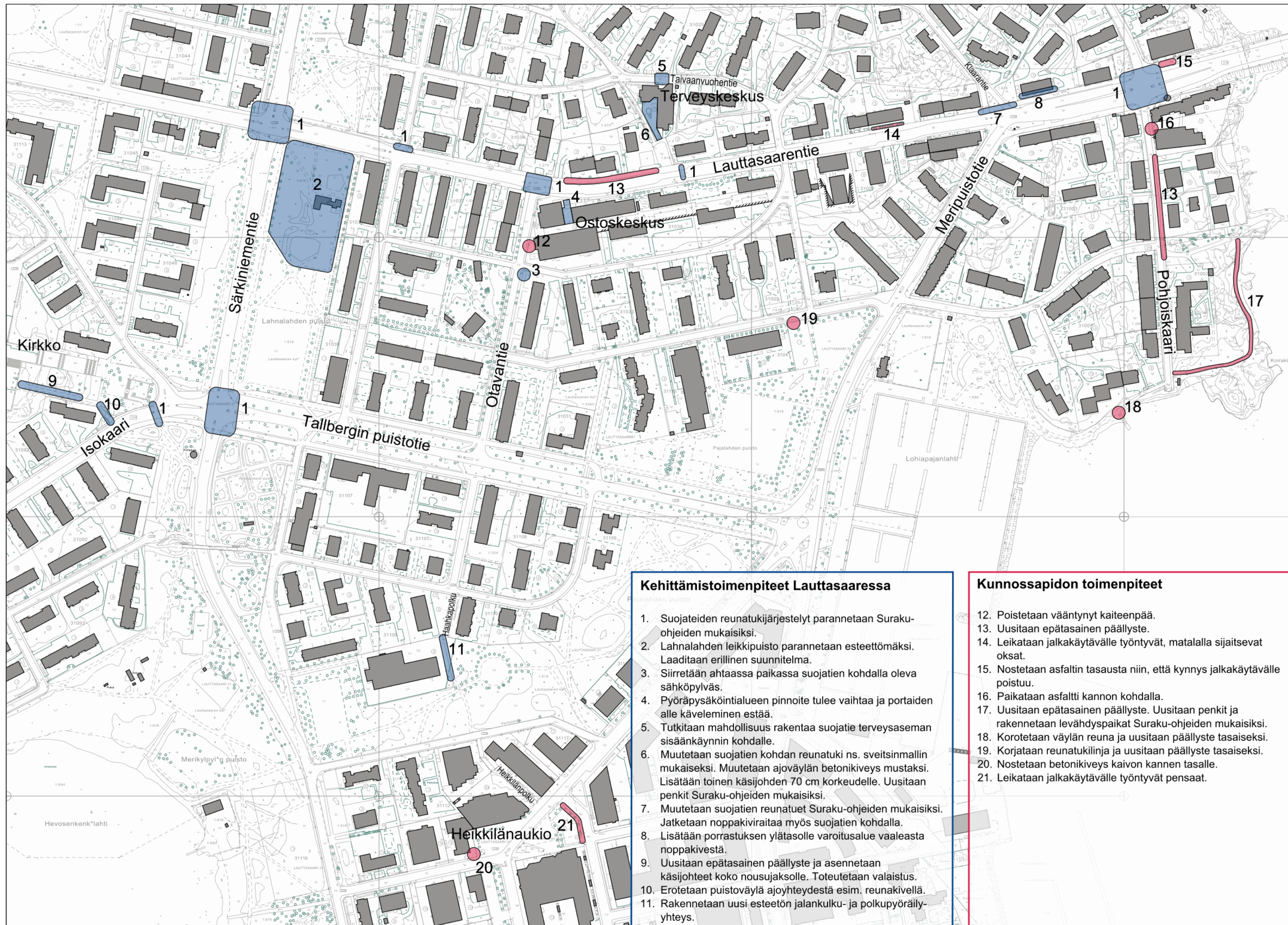
- Hiekkalaatikon reunojen maalaus
- Hiekkalaatikosta voisi helposti korottaa yhden reunan, jolloin reunalle pääsisi siirtymään pyörätuolista

Leikkivälineet

- Hämähäkinverkossa alatasanteet hyviä (+)
- Leikkilinna on huonokuntoinen ja sotkettu (-)
- Leikkilinnassa ei kontrastivärejä (-)
- Linnaan ei pääse pyörätuolilla (-)

Toimenpide-ehdotukset

- Linnan kunnostus ja maalaus kontrastiväreillä (esim. oranssi ja valkoinen)
- Linnan sisäänkäyntiin asennetaan luiska (muuttamalla laskusiltaa)
- Linnan sisälle puulattia, jolloin siellä voi liikkua myös pyörätuolilla

- ### Kehittämistoimenpiteet Lauttasaarissa
1. Suojateiden reunatukijärjestelyt parannetaan Suraku-ohjeiden mukaisiksi.
 2. Lahnalahden leikkipuisto parannetaan esteettömäksi. Laaditaan erillinen suunnitelma.
 3. Siirretään ahtaassa paikassa suojatien kohdalla oleva sähköpylväs.
 4. Pyöräpysäköintialueen pinnote tulee vaihtaa ja portaiden alle käveleminen estää.
 5. Tutkitaan mahdollisuus rakentaa suojatie terveysaseman sisäänkäynnin kohdalle.
 6. Muutetaan suojatien kohdan reunatuki ns. sveitsinmallin mukaiseksi. Muutetaan ajoväylän betonikiveys mustaksi. Lisätään toinen käsijohden 70 cm korkeudelle. Uusitaan penkit Suraku-ohjeiden mukaisiksi.
 7. Muutetaan suojatien reunatuet Suraku-ohjeiden mukaisiksi. Jatketaan noppakiviraitaa myös suojatien kohdalla.
 8. Lisätään porrastuksen ylätasolle varoitusalue vaaleasta noppakivestä.
 9. Uusitaan epätasainen päällyste ja asennetaan käsijohdet koko nousujaksolle. Toteutetaan valaistus.
 10. Erotetaan puistoväylä ajoyhteydestä esim. reunakivellä.
 11. Rakennetaan uusi esteetön jalankulku- ja polkupyöräily-yhteys.

- ### Kunnossapidon toimenpiteet
12. Poistetaan vääntynyt kaiteenpää.
 13. Uusitaan epätasainen päällyste.
 14. Leikataan jalkakäytävälle työntyvät, matalalla sijaitsevat oksat.
 15. Nostetaan asfaltin tasausta niin, että kynnyks jalkakäytävälle poistuu.
 16. Paikataan asfaltti kannon kohdalla.
 17. Uusitaan epätasainen päällyste. Uusitaan penkit ja rakennetaan levähdyspaikat Suraku-ohjeiden mukaisiksi.
 18. Korotetaan väylän reuna ja uusitaan päällyste tasaiseksi.
 19. Korjataan reunatukiliinia ja uusitaan päällyste tasaiseksi.
 20. Nostetaan betonikiveys kaivon kannen tasalle.
 21. Leikataan jalkakäytävälle työntyvät pensaat.

3 ESTEETTÖMYYSSUUNNITELMA

3.1 Kehittämisperiaatteet ja toimenpiteiden priorisointi

Esteettömyyden erikoistason alueita, joilla esteettömyyden hyvä taso on erityisen tärkeää, ovat:

- keskusta-alueet, joilla on julkisia ja yksityisiä palveluja
- aukiot ja kävelykadut
- vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveyspalveluja tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt
- alueet, joilla asuu paljon vanhuksia tai vammaisia
- julkisen liikenteen terminaali-alueet ja pysäkkialueet
- liikunta- ja leikkipaikat, jotka on rakennettu erityisesti kaikille käyttäjille
- muut erityisesti esteettömiksi rakennetut reitit esimerkiksi virkistysalueilla.

Esteettömyyden toteuttamisessa on tärkeää pyrkiä luomaan kokonaisia esteettömiä reittejä. Yhdestäkin kohdasta katkeava esteettömyys voi estää joiltakin käyttäjiltä liikkumisen tai toimimisen kokonaan.

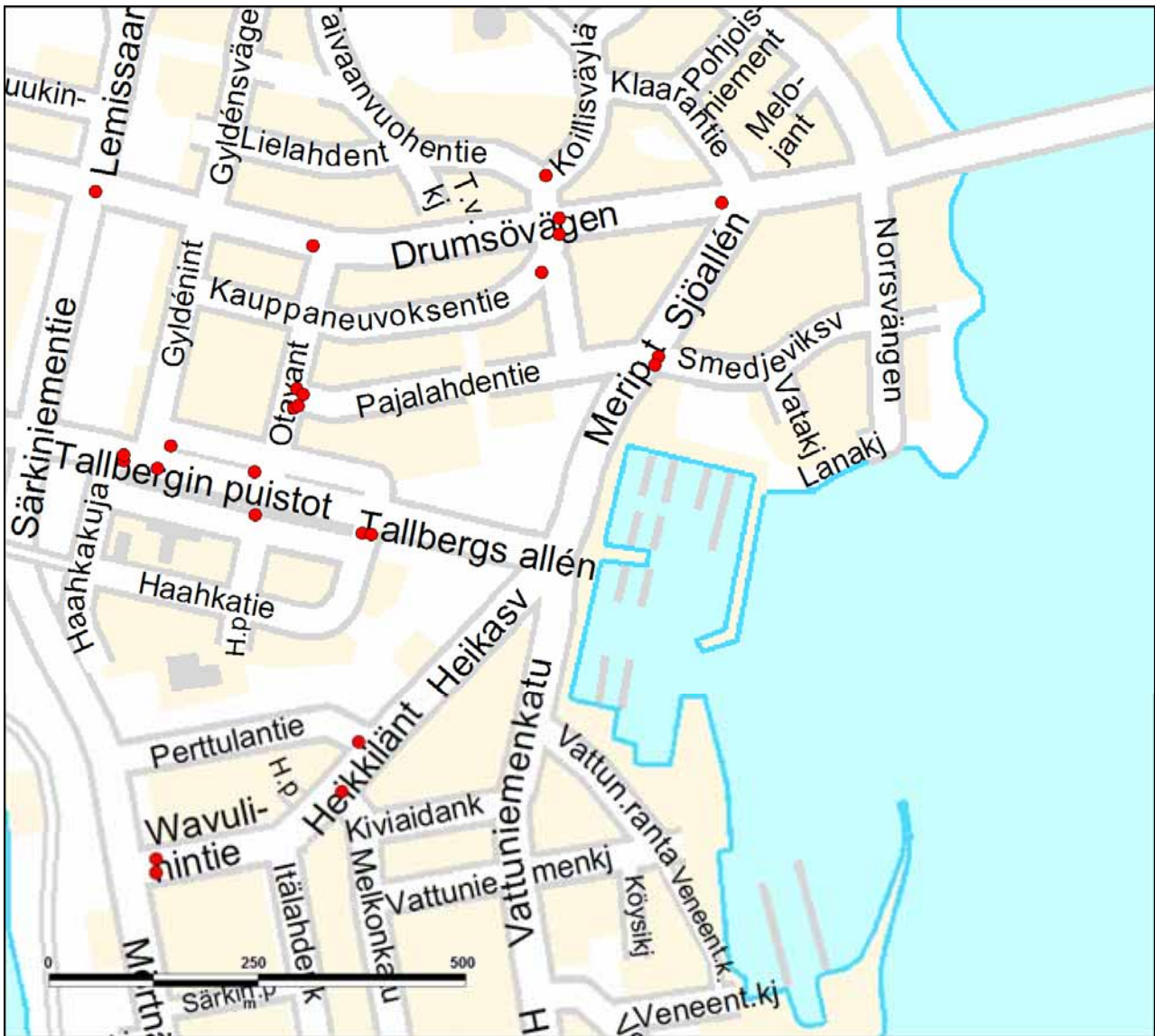
Esteettömyyden parannustoimenpiteiden toteuttamisessa priorisoidaan erikoistason ympäristöjä. Erikoistason alueille sijoitettavia kehittämistoimenpiteitä ovat terveysaseman kiinteistön piha-alueen parantaminen (toimenpidekartan kohta 6, raportin kuva 10) ja suojatien suunnittelu ja rakentaminen Taivaanvuohentielle terveysaseman pohjoisen sisäänkäynnin kohdalle (toimenpidekartan kohta 5, raportin kuva 9). Muista toimenpiteistä kiireellisimpiä ovat risteys- ja suojatiealueiden kehittäminen Lauttasaarentiellä ja Särkiniementiellä (toimenpidekartan kohta 1, raportin kuva 24), sähköpylvään siirtäminen Otavantiellä (toimenpidekartan kohta 3, raportin kuva 21) ja portaiden merkitseminen Lauttasaarentie 5:n tontin ja kadun rajalla (toimenpidekartan kohta 8, raportin kuva 25). Kiireellisiksi tunnistettujen hankkeiden suunnittelu ja rakentaminen tulee toteuttaa lähivuosina. Ylläpidon toimenpiteet ovat kaikki kiireellisiä, koska niihin liittyvät ongelmat saattavat aiheuttaa selvän vaaratilanteen, esimerkiksi kompastumis-, törmäämis- tai putoamisvaaran tai muodostaa merkittävän esteen joidenkin käyttäjien omaehtoiselle liikkumiselle tai toimimiselle.

Toimenpiteet on rakentamisen tarkoituksenmukaisuuden ja kannattavuuden kannalta mielekästä kytkeä muihin rakennus- ja korjauskohteiden toteutussuunnitelmiin ja toteutusohjelmiin. Lauttasaaren alueella tärkeimpiä tällaisia hankkeita ovat Lohiapajanlahden venesataman kehittäminen, Pajalahden päiväkodin perusparantaminen ja tulevaan metroasemaan liittyvät hankkeet. Koska nämä parannushankkeet eivät kuitenkaan merkittävässä määrin käsitä tärkeimpiä jalankulkuympäristöjä tai reittejä, tulisi esteettömyyden parannustoimenpiteille varata omaa erillistä rahoitusta.

Kaupunki on laatimassa esteettömistä suojatiejärjestelyistä tyyppi- ja mallisuunnitelmia, joiden valmistuttua suojatien reunakivien muuttaminen esteettömiksi voidaan tehdä niiden mukaisesti erillisesti tilattavina ylläpidon tehtävinä. Kiireellisinä uudistamiskohteina pidetään suojateitä, joissa on 5 cm tai sitä korkeampia reunakiviä. Korkeiden suojateiden reunakivien sijainnit on esitetty kartalla kuvassa 20.

Ylläpidon toimenpiteet ovat useimmiten yksinkertaisia ja niiden toteuttaminen aloitetaan välittömästi osana tavanomaista ylläpitoa. Toimenpiteitä toteutettaessa tulisi kuitenkin aina arvioida olisiko samassa yhteydessä mahdollista myös parantaa esteettömyyttä. Tällaisesta toimenpiteestä esimerkkeinä voidaan mainita suojatien reunakiven tai käsijohteen mallin muuttaminen uusimisen yhteydessä. Toimenpiteiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja toteutuksessa tulee aina pyrkiä Suraku-projektissa laadittujen ohjeiden mukaisiin ratkaisuihin. Ohjekortit löytyvät Helsinki kaikille – projektin sivulta www.hel.fi/helsinkikaikille.

Tämän raportin valokuvien yhteydessä on mainittu, jos toimenpiteen toteuttaminen kuuluu jollekin muulle taholle tai virastolle kuin Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osastolle.

Kuva 20. 5 cm tai sitä korkeammat suojateiden reunakivet Lauttasaaren kartoitetuilla alueilla ja reiteillä.

3.2 Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet

Terveysaseman Lauttasaarentien puoleisella sisääntuloalueella on useita parantamistarpeita. Suojatien reunatuki tulee muuttua esteettömyyden vaatimusten mukaisesti luiskatuksi. Sisäänkäynnille johtavan väylän käsijohteen alapuolelle tulee lisätä 70 cm:n korkeudelle toinen käsijohde lapsia ja lyhytkasvuisia varten. Odotusalueen penkit tulee vaihtaa selkä- ja käsinojallisiksi ja niiden istuin- korkeuden tulee olla 50 cm. Perusparannusta tehtäessä tulee ajoväylän betonikiveys muuttua mustaksi, jotta se erottuu sävyltään jalkakäytävästä. Terveysaseman piha-alueen parantaminen on toimenpidekartan kohta 6, raportin kuvat 9 ja 10.

3.3 Helsingin energian toimenpiteet

Otavantien ja Kauppaneuvoksentien risteyksessä suojatien kohdalla sijaitseva valaisinpylväs pitää siirtää jalkakäytävän reunaan. Toimenpidekartan kohta 3, raportin kuva 21.

Puiston halki kirkolle Särkiniementien suunnasta johtavalle raitille tulee suunnitella ja toteuttaa valaistus. Toimenpidekartan kohdat 9 ja 10, raportin kuva 17.

Kuva 21. Otavantien ja Kauppaneuvoksentien risteyksessä suojatien kohdalla sijaitseva valaisinpylväs pitää siirtää jalkakäytävän reunaan. Toimenpiteen toteuttaminen kuuluu Helsingin energialle. Toimenpidekartan kohta 3.

Kuva 22. Kirkolle johtavan luiskan päällyste pitää uusida, lisätä luiskaan käsijohteet ja valaistus koko matkalle sekä rakentaa väylän jatke Isokaarelle. Toimenpiteen toteuttaminen kuuluu rakennusviraston katu- ja puisto-osastolle, HKR-Ympäristötuotannolle ja valaistuksen osalta Helsingin energialle. Toimenpidekartan kohdat 9 ja 10.

3.4 Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston toimenpiteet

Terveysaseman Taivaanvuohentien puoleisen sisäänkäynnin kohdalle tutkitaan mahdollisuus suunnitella ja rakentaa suojatie. Toimenpidekartan kohta 5, raportin kuva 9.

3.5 Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet

Lauttasaarentie 11:n piha-alueita reunustavien puiden jalkakäytävälle työntyvät oksat pitää leikata niin, että vapaan kulkuväylän korkeudeksi tulee vähintään 2,2 metriä. Toimenpidekartan kohta 14.

Lauttasaaren ostoskeskuksen pääsisäänkäynnin pyöräpysäköintialueen pinnoite tulisi vaihtaa sävyllään tummaksi ja alueen reunaan lisätä raita esimerkiksi lohkopintaisista noppakivistä, jotta heikkonäköisen tai sokean on mahdollista välttää törmäämästä pyöriin ja telineisiin. Yläkerrokseen johtavien portaiden alle kävely tulisi estää. Erityisesti näkövammaiselle tällaiset paikat ovat vaarallisia. Toimenpiteen toteuttaminen kuuluu Lauttasaaren liikekeskus Oy:lle, jonka omistaa Tapiolan lämpö. Toimenpidekartan kohta 4.

Kuva 23. Lauttasaaren ostoskeskuksen pyöräpysäköintialueenpinnoite tulisi vaihtaa ja portaiden alle käveleminen tulisi estää.

3.6 Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet, jotka edellyttävät suunnittelua ja rakentamista

Suurin osa esitetyistä kehittämistoimenpiteistä on kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toiminta-alueita.

Merkittävin ongelma on kokonaan puuttuvat reunatuet, myös keskisaarekkeisiin liittyen, jolloin heikkonäköinen ei pysty tunnistamaan ajoradan reunaa. Tällaisia suojateita on useita Lauttasaarentiellä sekä Tallbergin puistotien ja Särkiniementien risteyksessä. Suojateiden ja risteysten parannuskohteet on esitetty toimenpidekartalla kohdenumerolla 1, raportin kuva 24.

Pyörätien ja jalankulun erottavaa noppakiviraitaa tulee jatkaa myös suojatien kohdalla, jolloin sitä

voi käyttää valkoisella kepillä suunnan säilyttämiseen. Kiviraita tulee kuitenkin katkaista selvästi reunakivellä ajoradan reunassa. Toimenpidekartan kohta 7, raportin kuva 8.

Lauttasaarentie 5:n kohdalla sijaitsevaan porrastanteeseen pitää lisätä vaalea vyöhyke esim. lohkopintaisista noppakivistä varoittamaan heikkonäköisiä tasoerosta. Toimenpidekartan kohta 8, raportin kuva 25.

Lahnalahden puistoa kehitetään alueen esteettömänä leikkipuistona. Puiston esteettömyyden nykytilanne on kuvattu kohdassa 2.7. Pajalahden puiston leikkipaikkaa käyttää muun muassa viereinen päiväkotikoti. Leikkipaikan ongelmat ja toimenpideehdotukset on kuvattu raportin kohdassa 2.9.

Kirkolle Särkiniementien suunnasta johtavaan luiskaan tulee asentaa valaistus ja käsijohteet sekä uusia epätasainen päällyste. Isokaarelle johtavasta osasta tulee erottaa erillinen jalankulkuväylä esimerkiksi reunakivellä. Toimenpidekartan kohdat 9 ja 10, raportin kuvat 17 ja 22.

Pajalahden puiston halki pohjois-eteläsuunnassa kulkevalle tärkeälle kevyen liikenteen yhteydelle Haahkapolulta Heikkilänpolulle pitää rakentaa entisen Arcadan koulun kiinteistön kohdalle puuttuva raittiosuus. Toimenpidekartan kohta 11, raportin kuva 19.

Kuva 24. Reunatuettomiin suojateihin ja keskisaarekkeisiin tulee asentaa Suraku-ohjeiden mukaiset reunatuet, jotta ne soveltuvat myös heikkonäköisille ja sokeille kulkijoille. Toimenpidekartan kohta 1.

Kuva 25. Lauttasaarentie 5:n kohdalla sijaitsevaan porrastasanteeseen pitää lisätä vaalea vyöhyke esim. lohkopintaisista noppakivistä varoittamaan heikkonäköisiä tasoerosta. Toimenpidekartan kohta 8.

3.7 Ylläpidon toimenpiteet

Merkittävimmät ylläpidon toimenpiteet ovat jalkakäytävien epätasaisten päällysteiden uusimisia. Näitä ovat jaksot Lauttasaarentiellä ja Pohjoiskaarella, toimenpidekartan kohdat 13. Kiireellisimpänä päällystyskohteena pidetään kuitenkin vanhustentaloa kiertävää rantareittiä, joka on vanhusten tärkeä, päivittäin käyttämä virkistytymispaikka. Myös levähdyspaikat reitin varrella pitää uudistaa. Toimenpidekartan kohta 17, raportin kuvat 15 ja 27.

Heikkilänaukion pysäköintipaikkaa Melkonkadun puolella rajaava pensasistutus työntyy jalkakäytävälle ja se pitää leikata. Toimenpidekartan kohta 23.

Lisäksi alueella on muutamia jyrkkäreunaisia, kompastumisvaaran aiheuttavia kuoppia tai muita epätasaisuuksia. Ylläpidon parannuskohteet on esitetty toimenpidekartalla, kohdenumerot 12-21.

Kuva 26. Vaarallisesti törröttävä kaiteenpää Otavantiellä pitää leikata. Toimenpidekartan kohta 12.

Kuva 27. Vanhustentaloa kiertävän rantaraitin levähdyspaikat pitää kunnostaa. Toimenpidekartan kohta 17.

Kuva 28. Lanakujan reunassa, vanhan laiturin kohdalla oleva vaarallinen painanne pitää tasoittaa. Toimenpidekartan kohta 18.

3.8 Ylläpidon kehittäminen

Lauttasaarentie kuuluu ylläpitoluokkaan I, pääkadut. Ylläpitoluokkaan II, kokooja- ja joukkoliikennekadut, kuuluvat seuraavat kartoitetun alueen katuosat:

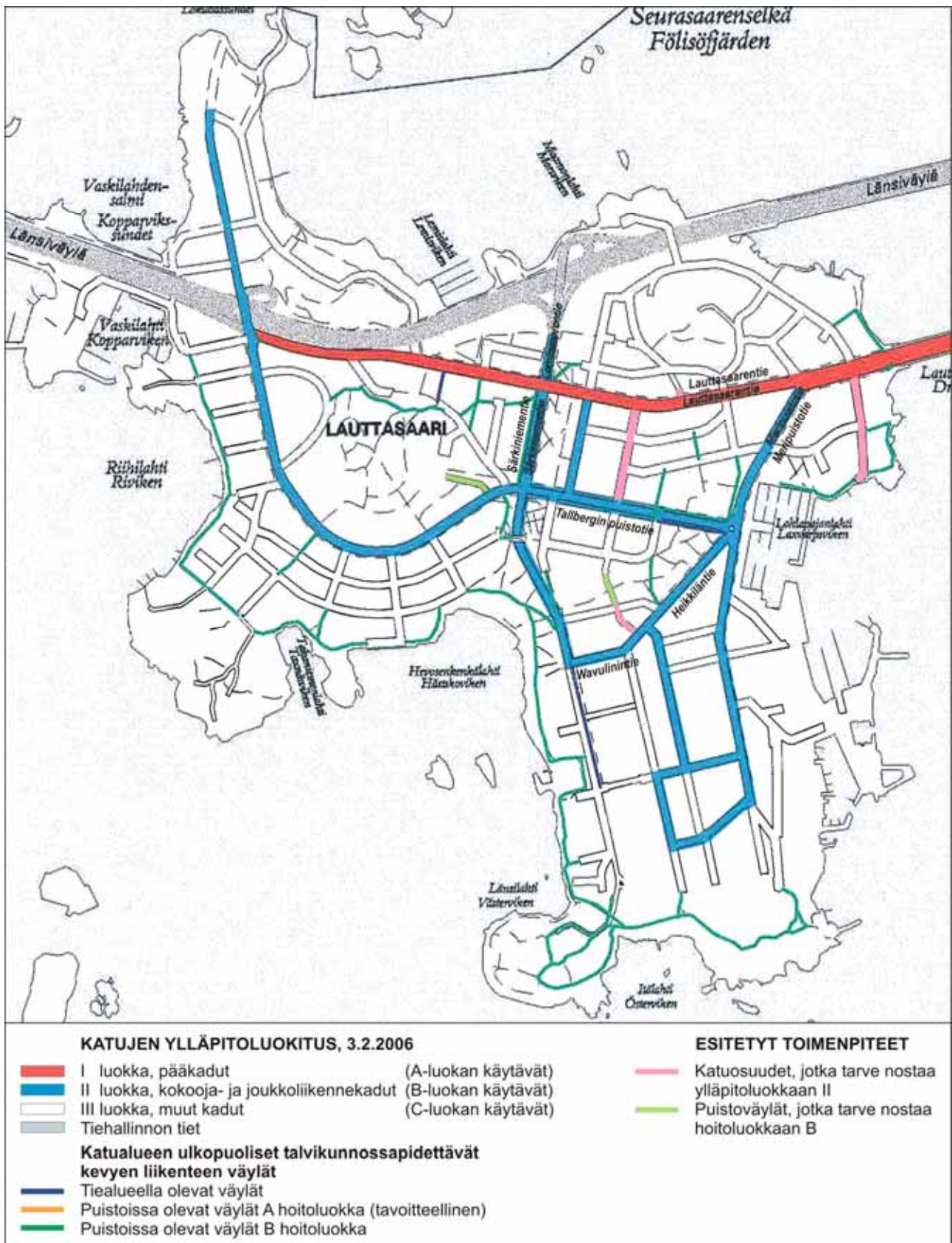
- Särkiniementie
- Tallbergin puistotie
- Heikkiläntie
- Meripuistotie
- Gyldénintie

Nämä kadut kattavat tärkeimmät ajoneuvoliikenteen yhteydet alueella. Nykyisten II luokan katujen ulkopuolelle jää kuitenkin jalankulkuliikennettä palvelevia katuosuuksia, joilla tarvitaan korkeaa esteettömyyttä ja talvihoidon laatutasoa. Tällaisia ovat Pohjoiskaari Vanhustentalolta Lauttasaarentielle, Otavantie (erityisesti ostoskeskukselle nousevan mäen vuoksi), Terveysaseman saattoyhteys Lauttasaarentiellä ja Heikkilänpolku.

Esteettömyyden kannalta keskeisistä puistoissa sijaitsevista väylistä, B hoitoluokkaan kuuluvat seuraavat polut:

- yhteys Särkiniementien länsipuolella
- Pajalahden puiston yhteydet Tallbergin puistotien pohjoispuolella sekä yhteydet Haahkaku- jalta ja Haahkatien itäosasta Perttulantielle
- Kauppaneuvoksentien ja Pajalahdentien välinen kevyen liikenteen yhteys
- Yhteys Lanakujaa pitkin venesatamasta Pohjoiskaaren päähän
- Vanhustentaloa kiertävä puistolenkki

Edellä mainitut osuudet kattavat varsin hyvin eniten käytetyt puistopolkuyhteydet. Näiden lisäksi tulisi B hoitoluokkaan nostaa puistoväylät Isokaareltä kirkolle ja Pajalahden puiston poikki Heikkilänpolulta Haahkapolun päähän, kun kyseinen yhteys on esteettömänä valmistunut.

Kuva 29. Ehdotus Lauttasaaren tärkeiden jalkakäytävien (Pohjoiskaari, Otavantie, Terveusaseman jättöalue sekä kirkolle johtavan puistoväylän ja Pajalahden puistossa pohjois-eteläsuuntaisen raitin nostamisesta B hoitoluokan väyläksi.

4 JATKOTOIMENPITEET

Myös muiden kaupungin hallintokuntien pitää käynnistää omien toimipisteidensä esteettömyysarviointit ja kehittämissuunnitelmat. Tuloksekkainta tämä työ olisi samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Kokonaisuuden kannalta olisikin perusteltua, että muiden hallintokuntien esteettömyystyö alkaisi niiltä alueilta, joille rakennusvirasto on laatinut alueellisen esteettömyyssuunnitelman. Yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulee kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Kaupungin tulee myös auttaa heitä esteettömyyden parantamistyön alkuun esimerkiksi tarjoamalla suunnitteluapua.

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005 - 2010 on määritelty esteettömyyden tarpeen mukaisesti seuraavat kaupunginosat, joille tulisi laatia esteettömyyssuunnitelma.

5 KUSTANNUSARVIO

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa on esitetty toimenpiteet jaoteltuina ylläpidon toimenpiteisiin ja parannustoimenpiteisiin, jotka vaativat erillistä investointirahoitusta. Osa raportissa esitetyistä toimenpiteistä sijoittuu kiinteistöjen alueelle; näitä toimenpiteitä ei ole huomioitu tässä laskelmassa. Koska osan ongelmista ratkaiseminen vaatii yksityiskohtaista rakennussuunnittelua, ovat jotkut esitetyistä toimenpiteistä alustavia sekä ratkaisun määrittelyä että kustannusarvion osalta.

Seuraavassa ei ole esitetty sellaisia ylläpidon toimenpiteitä, jotka toteutuvat osana normaalia ylläpitotyötä, eivätkä vaadi erillistä rahoitusta. Tällaisia hankkeita ovat mm. jalkakäytävien päällystystyöt. Ylläpidon toimenpiteistä on esitetty ne, jotka toteutetaan erillisinä toimenpiteinä, ja joille näin ollen on tarve määrittellä erillinen hinta.

Lauttasaaren erilliset esteettömyyden parannustoimenpiteet (sulkeissa toimenpidekartan vastaavat numerot):

Suojateiden ja risteysten parantaminen, 17 ylitystä (tp 1, 5, 7)	à 8 000 €/ylitys	136.000 €
Uusi jalkakäytävä/raittiyhteys 300 m ² (tp 10, 11):	à 200 €/m ²	60.000 €
Käsijohdetta 150 m (tp 9):	à 100 €/m	15.000 €
Varoitusalue noppakiveyksestä 35 m ² (tp 8)	à 150 €/m ²	5.000 €
<u>Sähköpylvään siirtäminen (tp 3)</u>		<u>1.000 €</u>
Erillisten parannustoimenpiteiden kustannukset Lauttasaassa yhteensä:		317.000 €
Erilliset ylläpidon toimenpiteet		
Ylläpitotyönä vaihdettavat reunakivilinjat, 25 kpl (kuva 20)	à 1 500 €	37.500 €